

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор!
на чверть року	5 кор.
на місяць	1.70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
	або 36 франків
на пів року	8 рублів
	або 18 франків

Подивити число по 16. сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми не веш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і шра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. I. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколонського в пасажі Гавсманя.

Рукописи авортає ся лише на попереднє застереженє. — Реклампні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 3.) с. від стрічки.

Виповідженє війни Русинам!

(+) Невичерпаною темою для всякого рода польських політиків стала тепер руска справа, а властиво придумуване ріжних способів, якби можна сю руску справу стерти з лица землі, якби Русинів так згнобити, щоби они не посъмїли постояти за свої права. Нема майже дня — nulla dies sine linea, щоби в сїм або тїм дневнику не появила ся якась статя одна їдкійша як друга, а крім того при всяких иньших нагодах, на ріжних зборах довірочних і явних кують польські політики оруже проти Русинів. Нинї вкажемо на дві такі проїви.

Суботній Czas (ч. 216) подає статю якогось соймового посла п. з. «W sprawie ruskiej», що зовсім похожий на воєнний манїфест, взиваючий всі сторонництва польські до завзятої боротьби супроти руского народу в східній Галичинї, длятого що Русини не думають тут піддати ся безуслонній владї і волї Поляків.

Автор згаданої статї накликає Поляків, щоби понехали мниму польську чутливість супроти braci-Rusinów, а сполученими силами всіх народних сторонництв і всіх верств суспільних взяли ся до діяльної акції оборонної, котра однак, як дальше викажемо, в дійсности має бути акцією зачіпною, воєнною.

Отже передовсім мусимо заявити авторови сеї статї, що мнима чутливість польска нічого не помогла рускому народови, як звичайно гарненькі слова і фрази деклямовані на тему braterstwa, równości і wolności. Руский нарід має основними законами запоручені права на самостійний культурний розвиток і тих прав буде добивати ся рішучо і неспіваючо всіма законними способами, а при тїм заспокоєня всіх потреб для того розвитку. А коли Поляки жалують ся на ненависть Русинів до всего, що польске, то передовсім ще велике питанє, чи не більша є у них ненависть до всего, що руске, а в друге, се річ певна, що спинюванем культурного розвитку Русинів, перепонами в осягненю культурних домагань Русинів зовсім не причиняють ся до погашеня ненависти, але як-раз її викликає ся і роздмухує.

Акція, про яку пише соймовий посол в Czas-ї проти Русинів, має піти в двох напрямках. Передовсім домагає ся він вельми чуйного і точного нагляду над тими жерелами рускої культури, з яких нібито пливе ненависть проти Поляків. Отже сей нагляд має відносити ся до духовних семинарий, звідки виходять кандидати духовного стану — а крім того до руских гімназий. Він виображає собі отже якусь контрольну польську власть понад настоятелями духовних семинарий і єпископатом, до котрого сей нагляд належить, а що до гімназий, якусь польську кураторию, яка би контролювала раду шк. кр. і міністерство просьвіти. Мали би то отже бути хіба якісь поліційні експозитури gządu państwowego. Сей соймовий посол посунув ся до

того в своїй загорілости і засліпленю, що навіть ВПр. Митрополитї відказує доброї волї і спромоги в удержаню карности духовенства задля того, що митрополит лише остерігав перед насилою і всякими незаконними способами в страйковім руху!

Другий напрям сеї акції, по думцї сего посла, ще важнійший, має звернути ся до закладин парафій, костелів і каплиць. твореня малих семинарий для більшого випродукованя лат. сьвящеників, до закладин польських шкіл для народних меншостей на Руси і до плянового скріплюваня мазурских осель в східній Галичинї, а при них читалень, Райфайзенок і т. д.

Сего, що веде до заспокоєня культурних і духовних потреб польского населеня, Русини ніколи не думали і не думають Полякам перечити, наколи оно лише не є звернене проти руского населеня і вимірене на єго винародовленє. Алеж так само і Русини мусять домагати ся закладин руских шкіл для народних меншостей в західній Галичинї і по містах і місточках східної Галичини.

Але найважнійшим способом уважає сей польский посол заснованє окремої парцеляційно-колонізаційної інституції, щоби хорони Боже рускі селяни не закупували землі при парпеляції більших посїлостей.

Соймовий посол кінчить свій манїфест тим, щоби не думати про ніякі умови, бо Поляки падали жертвою підступу і політичного визиску, щоби не вірити руским обіцянкам і приреченям, колиб навіть хто хотїв які робити — бо нема з ким говорити — і зобовязань з руского боку стільки разів не додержано!

Очевидно або не знає сей посол історії, або має дуже коротку память, бо якраз противно діяло ся, що угод заключуваних королями або польськими гетьманами не хотїв опісля сойм ратифікувати і додив до дальшої війни, так як і сегодня більшість соймова не хоче часто згодити ся на рускі внесеня, котрі навіть визначні польські послы вважають справедливими. Так само погребано угодове внесене Лаврівського не з вини руских послів, так само язикове внесене Вахнянина і т. д. і т. д., отже коли мова о паданю жертвою підступу і політичного визиску, то як-раз се належить сказати дописувателеви Czas-у — *medice cura te ipsum!*

Подібним духом повіяло і на зборах львівського відділу ц. к. галицкого товариства господарского, котрі також застановляли ся над способами приборканя руского населеня. Перегомонїли без впливу успокоюючі слова Комарницького, що треба осьвідомлювати нарід, бар. Гороха, що не мав страйку, бо не дав поводу, Снядовського, котрий відповідним управильненем плат забезпечив собі робочі сили, але зате верховодив там знов Артур Целецький, котрий безробіте назвав прямо хлопским бунтом, а всю причину безробітя звалювано лише на агітацію. Очевидно дістало ся там правительству, що ніби то нічого не знало про страйк, вимагано рішучого закона і усмирення агітації, заведеня строгих кар, бо легкі не ве-

дуть до ціли, уживаня війска і арештантів до роботи, сироваджуваня мазурів і Хорватів і т. д. і т. д. Якби се було можливе при австрійських законах і якби можливо було воскресити Ярему Вишневецкого, то Целецький і сего би домагав ся.

Ми можемо зовсім спокійно глядіти на ті експерименти польських загорільців. Не знищила Руси колонізація і иньні екстирпацийні способи за давньої Польщі, то і тепер не поведе ся тим загорільцям спинити розвитку і поступу руского народу, а всякі насильні способи уживаня проти Русинів будуть для нас ще тим більшою понукою до неспіваючої реальної праці для двигненя нашого народу. Нехай отже подвоїть ся, потроїть ся змаганє руского загалу, нехай кожда одиниця на своїм становищі докладає цеголку до спільної будівлі народної, а будуччина наша!

Шкільництво народне в перемискій єпархії в р. 1848. і 1849.

(Конець).

Конференції учительські.

Розпорядженє міністерияльне в 12. вересня 1848. ч. 5691/1302 жадає, аби в ціли образованя учителів і уодвостайненя методи введено конференції учительські.

Обіжник гр.-кат. консисторії в 23. вересня 1848. ч. 267. опираючись на повисшій розпорядженю, жадає заведеня конференцій учительських в округах шкільних що місяця.

Справозданя надзорів декавальних шкільних в 1848 і 1849 містять ширші або менше докладні відповіді на се питанє, а погляди були в малими вїймками однакові.

Загально уважали введене конференцій учительських хосевними, однак з огляду на бідність учителів, непостійний дохід, задля сего, що переважна часть учителів занималась ученєм дїтий в вільнім часї від занять церковних і других — так що в першій лїнії мусїла дбати о удержанє себе і родини, дальше, що учителї сї яко помічники стояли на низькім ровени образованя, тож уважали введене конференцій за передьчасне.

Коли придивимо ся дійсному станови сил учительських і шкіл парохіяльних в сего часу, мусимо признати, що декотрі з тих гадок були справедливі, а то тим більше, що учителї мали на власний кошт збирати ся на конференції і то що місяця.

Деякі надзори не розумїли ціли конференцій, просили о докладнійшї інструкції, не знали, чи і сьвященики, яко учителї релїгії мали брати участь, другі же приноровили ся відразу до обставин, визначили місця зборів, однак конференцій на разї не введено.

В сїм напрямї, помимо представлюваня поодиноких надзорів, домагалась консисторія рішучо введєня їх, і вже з кінцем 1848. р. і 1849. відбувають ся конференції по декотрих округах. З 39 надзорів заледви 13 визначило місця зборів і вказало, що конференції можуть відбувати ся, декотрі з них висказали ся услївно, прочі же заявили рішучо, що хотїли зборя такі суть добрі, однак відбувати ся не можуть, бо учителї суть заравом дяками, мусять працювати на удержанє родини, а що стоять на низькім

ровени освіти, тож збори такі були би без хісна.

За зборами заявили надзори: старосамбірський і визначив Лаврів на місце зборів, дрогобицький в Дрогобичі в понеділок кожного місяця, коли відбуваються торги, варяський в Варяжі, угнівський в Угнові, добромільський в Добромилі, судово-вишневський у своїх парохів, ярославський усівно рівночасно з конгрегацією, нижанковицький в Перемишлі, мостиский в Гусакові і в Мостисках, сокальський в Топоричі, тартаківський в Рождалові, белзкий в Кристинополі, мокрянський ділить свій округ на дві частини і виказує, котрі учителі належать до поодиноких зборів.

Деякі з надзорів розпорядили так, що і священники мали брати участь в тих зборах, другі же держались сего, що мали самі учителі радити під проводом священника, як надзирателя шкільного.

На поновний обіжчик в справі зборів учителів звиняєсь в 49. році много надзорів, що не могли скликати зборів, другі, що скликали, але учителі не явились, дальше, що видали припущення, аби учителі образували єв самі і пильно учили, були і такі, що самі обучили учителів в новій методі.

Збори відбулись дійсно в Дрогобичі, Ліску, Белзі, Яворові і в Судовій Вишні.

Мокрянський надзир, що в 48. році висказав готовість скликання зборів, а навіть поділив на дві часткові конференції, висказує в 49. році неможливість скликання зборів, опираючись на гадці священників, зібраних на конгрегації, а мотивує тим, що учителі бідні, а якби зійшлися, то радили би о поліпшенню долі.

В Дрогобичі відбули ся 1848 і 1849. р. три конференції. Перша 6. падолиста 1848. Председателем вибрано о. Василя Ганановича, яко надзирателя а секретарем учителя з Доброгостова, Антона Губицького. Ухвалено, аби збори відбували ся раз на місяць в перший понеділок кожного місяця у оо. Василя.

О. Йосиф Левицький показував методично складане руских букв. Методу сию прийнято більшою голосів. Другі збори відбули ся 4. грудня 1848. Антоній Губицький вніс, аби обов'язок дяка відлучити від учительства. Внесеня сего не прийняли диякого, бо за учительств мають за малу платню навіть учителі шкіл тривіальних, а без доходів з дяківства не можна вижити. Председатель предложив зібраним: «Новісти старого завіта Ант. Добрянського» і вівзав учителів, аби сию книжку розширили не тільки в школах, але і між старшими, що покінчили школу.

Треті збори були 1. січня 1849. Мова була о переполах успіхів дітей в науках. Яко причину подавали, що родичі посиляють діти недбало на науку шкільну, а доміні не примушують їх до сего обов'язку. Внесено, аби положити за обов'язок вівцям, приходити раз на тиждень до школи і відвідуватись о успіхах а також змушувати недбалих до послання на науку шкільну.

В Ліску зібрав ся зїзд священників і помічників учителів 30. жовтня 1848, на котрім установлено:

- 1) Закупити з церковних грошей книжки для учеників і продавати по тій самій ціні.
- 2) Просити консисторію о виданє руских книжок.
- 3) Щоби в школах тривіальних в Белзі і в Кристинополі, що стоять під латинською консисторією, заведено науку рускої мови.

В Яворові під проводом о. Гивілевича відбули ся збори учителів з священниками 23. січня 1849. і раджено над переполами розвою народного шкільництва.

Прийнято, що головні перепоми суть:

- 1) брак дотації 2) брак будинків шкільних 3) брак книжок в народній мові 4) неохота до мешканців до послання до школи 5) брак пасовиск.

Аби школи принесли хосен, потреба:

- 1) ввести семінарії учительські для образованя учителів 2) означити дотацію 3) збудувати будинки 4) видати книжки і давати даром убогим 5) завести примус шкільний.

В зборах сих взяло участь 7 учителів, між ними 1 директор, 2 учителів, 1 учитель елементарної класи, 1 учителька і 2 учителів помічників.

В Судовій Вишні відбулись збори учительські під контролею пароха Йозифа Єдинака 23. лютого 1849. На зборах сих уконституовались лишень, вибрали председателя Йвана Радюка і містопредседателем Стефана Созанського, та ухвалили збирати ся що місяця в Судовій Вишні. На протоколі суть власноручні підписи присутних, з котрих видно, що деякі не уміли скоротити. Присутні були: Степанус Созанський, Андрей Мошанович, Петро Тарасович, Андрей Дорощ, Георг Бардадин, Іван Лозинський, Василь Білобрат, Михайл Сенічек, Андрей Гляшевич, Стефан Мельник.

В Самборі, 15. вересня 1902.

Теодор Біленький.

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

До борби з конгрегаційними школами у Франції прилучив ся ще і політичний елемент та справляє чимало клопоту французькому правительству. Перед кількома днями почав ся новий шкільний рік в Бретоні. В багато місцевостях діти о-тають без шкільної науки, бо родичі не хочуть посилати їх до правительствених шкіл. Звісна пані Адам в *Parole Française* написала в сій справі ось яке: «Читуючи прускі часописи і жидаїсько-німецькі, можна бачити, яку радість справляє їм пан Кюмбе Патріотичні Німці складають мільони марок на підпирание руху відорваня католиків від Риму. Пан Кюмбе управляє протестантезацію у нас безплатно, а п. Трульо допомагає ему вірно в сій роботі. Они працюють спільно з масонами і жидами на користь Німеччини, на користь Берліна». — Ся думка, що борба з конгрегаціями вийде на користь протестантської Німеччини, стає у Франції чимраз загальнішою.

В справі румунських жидів, секретар справ заграничних Сполучених Держав вислав до амбасадорів держав підписаних на берлінськім договорі ноту, в котрій вказує на то, що після того договору серед мешканців Румунії не можна робити різниці з огляду на віросповіданє. Сполучені Держави дають емігрантам такі самі права, як своїм підданам. Тимчасом Румунія поступає цілком противно і видає своїх підданих лише тому, що они суть жидами. Ті жиди напливають відтак громадно до Америки, що не лежить в її интересах і она рішучо мусить за протестувати против поведеня Румунії.

Нині збирає ся в Кольоні на перші загальні збори заложене в р. 1900 тов. о для соціальної реформи, під проводом міністра бар. Берлянта. На порядку нарад є справа скороченя праці у фабриках і розширеня охорони нелітних робітників. Також відбуде ся в Кольоні на днях 23. і 25. с. м. конференція делегатів міжнародного стоваришеня для правної оіки над робітниками. Делегати прибудуть з Німеччини, Австрії, Франції, Бельгії, Італії, Голяндії і Швайцарії. На порядку нарад є справа праці жінок в ночі і управильненє праці в промислових підприємствах, шкідливих здоровлю.

Домашня війна в Венецуелі наближає ся, як здає ся, до кінця. Правительствени війська, котрими доводив міністер війни, ген. Гаррідо, приятель президента Кастра, потерпіли цілковиту поразку від ворохобників і уступають в напрямі міста Валенції. Провідники ворохобничих войск Мендоца і Ріец можуть тепер без перешкоди получити ся з провідниками революційної партії Мальосом, на котрого голову наложено нагороду, і можуть спільними силами ударити на столицю Венецуелі, місто Каракас. Під Гуаявою, 24 км. від Каракаса збирають ся здєсятковані правительствени війська і ще раз спробують оперти ся ворохобникам. Буде то певне рішаюча битва в тій домашній війні, котра триває вже так довго і знищила майже цілу Венецуелю.

Бурські генерали повідомили бурський комітет в Берліні, що не можуть прибути до німецької столиці перед 5. жовтня. Старають ся передтим о позисканє розмови з Чемберленом. Домагають ся, аби англійське правительство крім признаних трех мільонів фунтів штерлінгів, дало еще кілька мільонів на відбудованє фарм, та щоби призвонило на поворот Крігерова до полудневої Африки. Рішучо думають, що зглядом грошевої квестії Чемберлен згодить ся, а що

до Крігера, то під услівєм, що погодить ся з естуючим станом річи. Крігер, здає ся, годить ся на те, натомість б. секретар стану Райц, який у війні все стратив і двох синів поховав, є непримиримий. Подорож генералів по Німеччині має тривати єім днів. Хочуть також удати ся до Відня.

НОВИНИ.

— Календар. В середу: гр.-кат. Теодори преп.; рим.-кат. Герарда. — В четвер: гр.-кат. Автонома; рим.-кат. Клеофа.

— Пам'ятайте, Братя, на місію до Канади!

— Питомці з всіх чотирох років, з всіх трех дивізіій, котрі в попереднім році шкільнім були в семінарі і котрі тепер зістали прийняті, м.ють явити ся в семінарі найдальше до 3. жовтня с. р. пополудни. Всіх П. Т. оо. Парохів прошу о ласкаве повідомленє про се питомців перебуваючих в їх парохіях. — Др. Григорій Холмистин, ректор дух. семінара у Львові.

— Руского катехита, отже науки рускої релігії і руских екзорт доси не має руска молодіж Уої гімназії у Львові, хоч рада шк. кр. давно вже домогала ся установленя заступника на місце д-ра Юрика, котрому дано відпустку в науковій цілі. Гімназьяльна, руска молодіж є примушена ходити на польську релігійу і на польскі екзорти, як також і до польського костела, замість до церкви. — Молодіж народних шкіл не має катехизму і біблійної історії, бо консисторія застергла собі нове виданє виготовити, котрого доси нема, а старий наклад вичерпаний. Діти мусять отже обх-дити ся без книжок. Також годни рускої релігії, як нам довосять, заступають там наукою... гімнастики! Може би найшов ся який енергічнійший референт шкільних справ в консисторії?!

— Хліборобські страйки перед судом. Дня 4. с. м. відбула ся поред звичайним трибуналом в Тернополі кїрна розправа проти Андрія Дідика і Гната Павлюка з Дрогичівки. Акт обжалованя так представляє їх вину: «Дня 26. липня 1902. р. зібрав ся в Дрогичівці гурт з кількасот люда, зложений так з мешканців Дрогичівки як і доколичних сіл і рушив в сторону двіського лану, щоби зігнати робітників, там занятих. Між иншими, незвісними поіменно людьми, був також обжалований Андрій Дідик, що і він сам признає в додатком, що йшов тудя з тим заміром. — Коли та громада людей, узброєних після зізнань наочних свідків в костурі і палки, зблизилась на кілька сот кроків до занятих на лані двірськім робітників, послідні, видячи, що всякий опір такій громадї страйкарів на нічо не придав би ся, уступили з поля. — Дня 28. липня с. р. обжалований Гнат Павлюк видячи, що жандарм Семен Гриник взяв ся арештувати Павла Николіна, его шуріна, почав накликувати людей звиваючи їх до помочи і опору против жандарма словами: «Гей громада, ми єго не дамо». — По переведеній розправі трибунал увільнив Дідика від вини і кари, а Павлюка за судив на 14 днів арешту за провину з §. 279. кар. з.

Дня 5. с. м. ставало перед судом в Тернополі 8 селян з Івачева горішного коло Тернополя. Обжаловані звуть ся: Семко Дзядик, Кирило Юлімський, Стефан Олійник, Данило Куняк, Федь Ремінік, Осип Герій, Стефан Чорний і Стефан Більський. Прокураторія обжалувала їх о злочин публичного насильства, якого допустили ся дня 30. червня с. р. проганяючи робітників з панського лану. Обжаловані звиняли ся при розправі, що лише просили женців на лані, аби не ломали страйку і добровільно перестали робити. Трибунал засудив: Семка Дзядика на 1 місяць в'язниці за злочин з §. 98 б, а прочих на 8 днів арешту за переступ коаліц. закана. Прокуратор і оборонець (др. Данилович) внесли відклики: перший задля низького, а другий задля високого виміру кари.

Дня 15. с. м. ставав перед звич. трибуналом в Тернополі Михайло Баранський з Товстенського, обжалований о злочин з §. 85 б. к. з. Акт обжалованя закидав єму, що він вибив вікна жидови Штернови, котрий спроваджував підчас страйку робітників-Мазурів з під Ніска на жнива до місцевого дїдича. При розправі вказано безосновність обжалованя, і в наслідок сего трибунал увільнив Баранського від вини і кари. Боронив адв. др. Чикалюк.

Дня 19. вересня перед звич. трибуналом в Бережанах відбула ся карна розправа проти академиків Вол. Кушніра і Осипа Кекиша. Обжалованих боронив адв. др. Чайковський. Саля і галерії битком були заповнені. Прокураторія обжаловує В. Кушніра о провину з §. 312 і проступок з §. 279, 283 і 284 з. к., Кекиша о проступок з §. 282 з. к. Розправу по зізнанях свідків відрочено по причині неприсутности 2 свідків і ухвалено на внесене оборони покликати 12 нових.

— Крути верти, пане Подорожний з Буковини,

але такі нічого не викрутиш! Ми бо не писали ніякого спростовання, бо се річ виділу руского Товариства педагогічного, а лише з свого давникарського обов'язку звернули увагу на безосновні напасти, без конкретних фактів, ніби Подорожного. Хоч він впевняв, що его гіпотеза набрала реальної вартості, однак ніякого факту не подав, а лише здогади і докори прамимі секатури. Прийдіть, пане Подорожний, на збори 29. с. м. а переконасте ся, скільки реальної вартості має ваша гіпотеза. Там можете також запевнити ся, що на збори скликані серед ферій ніхто був би не прийшов, отже виділ був приневолений вибрати лат. свято догідне і для учителів і священників, а ви в тим добачаєте знов підступ, щоби члени з провінції не прийшли. *Columiare audacter!*

— **До чого се доведе!** З Борщівщини пишуть до «Діла»: «В селі Більчу злотім, борщівського повіта, є школа з руским викладавним язиком. На 100 дітей одно є латинського обряду. Пан інспектор Добровольський з Борщова обсадив сю школу самими польськими силами і то якими? Прийшли дві паненки просто з ігли» — по руски ані в зуб, а «запал» до науки великий. Зачали від того, що «dzieci nie umieją przeżegnać się ani modlić w imię Boga», учать отже, «że trzeba się żegnać całą dłonią i z lewego boku na prawo». — Діти кажуть, що о. духовний учил нас инакше. — «То źle». — З того вийшла колізія. Люди занесли скарги до священника а відтак самі урядили, що дітей не будуть посылати до ш. олі». — «Діло» надає під розвагу загалу гадку, чи не було би добре, «зробити шкільний страйк і збоикотувати ті всі школи, де незаконно і на силу польоніаує ся наші діти».

— **Двірський конвенанс а чуте родинне.** На похорон бельгійської королеви, що померла перед кількома днями в Спаа, прибула так ж донька Стефанія, б. архикнягиня по бл. ш. насліднику австрійського престоло Рудольфі, а тепер жінка угорського графа Льоняй. Годить ся пригадати, що своїм подружжєм із звичайним графом, навіть, як кажуть, не аристократичного походження, б. архикнягиня втратила доступ не лише до австрійського двора, але навіть рідний батько, бельгійський король Леопольд відмовив їй вступу до колишнього родинного дому. Отже сего двірського конвенансу не змогло переломити чуте родинне навіть в нагоди такої трагічної події, як смерть матери. Бо отсе коли король бельгійський прибув до Спаа і в кімнаті, де лежало тіло померлої королеви, узрів в її ногах молячу ся доньку, гр. Льоняй, підійшов до неї роздрознений і острым рухом руки вивав її, щоби опустила кімнату. Графиня послухала розказу, але виходячі з кімнати, на порозі зімліла. Очунявши, вийшла із замку в товаристві своєї сестри княжної Клементини. Обі сестри перейшли разом через парк, відтак відвела кн. Клементина гр. Льоняй до повозу, котрим гр. Л. відїхала до готелю, а описля на залізничий дворець. По дорозі була завельюнована і ревно плакала. З двірця зателеграфувала сейчас до чоловіка, щоби не приїздив по неї до Бельгії, бо она виїздить до Англії. Коли населене Брюкселі довідало ся про сей епізод, зготовило графині велику овацію. Графиня із слезами в очах дякувала за ті вирази співчуття. Дневникарам, які її випитували, оповіла о цілій сцені. Також повідомила она про се телеграфічно свою доньку княгиню Віндшгрец, котра знов зателеграфувала до короля Леопольда, що на похорон бабки не приїде. Ціла бельгійська праса без вїмки ганить в острих словах поведене короля.

— **Вінчанс п. Стефана Дороша,** укінченого богослова, з п-ною Цесею Мрозовскою, відбуде ся дня 30. с. м. в Корениці, почта і тел. Бобрівка.

— **В Печеніжині** відбуде ся дня 28. с. м. о 1. год. попол. отворене «Січ».

— **Бойкот пропінатії в Східниці** триває вже від двох місяців. З вїмком кількох хрунів-мужиків всі робітники копальняні і селяни здержали ся від пиття горівки і пива. Честь їм!

— **І у нас придала би ся така заборона,** яку видала шкільна рада в Рокієні в Чехах до всіх шкіл свого округу. Заборона, адресована до шкільних зарядів, звучить: «Строго заборонює ся ученикам, цілувати в руки своїх учителів. Учителі і учительки мають перестерігати як найточнішого виконення сего розпорядження». — Звісна річ, що через ціловане рук, або в лице, розносять ся найнебезпечніші пошестні недуги.

— **Людовці і Стояловці** ведуть завзяту борбу між собою. Оноді скликали послі-людовці Кубік і Ставінський збори до Живця. Тимчасом на зборах лавив ся кс. Стояловський і Шаєр, а з ними прийшло тільки їх поплечників, що при виборі президії переголосували людовців і вибрали головою зборів п. Шаєра. Людовці хотіли з жалю, уступили з салі, а Стояловці зробили своє віче.

— **Анархістичний заговор** на жите президента Розвельта викрито в Чикаго. Замах мали виконати анархісти, що втиснули ся в члени комітету, який займає ся приготуваннями на прийняте в жовтні през. Розвельта в Чикаго. Наслідком викриття заговору змінено програму прийняти.

— **Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові** оповіщує:

Після оповіщення заміщеного в часописи Wiener Zeitung розписано оферту на будову одношляхового, в приближеню 4760 м. довгого тунелю Бофук на шляху держ. залізниці Кляве-Штаєрлінг-Зельман. Оферти, зладжені особно що-до північної і особно що-до полудневої сторони того тунелю, буде приймати ся найдальше до 14. жовтня 1902 до 12. год. в полудне в ц. к. Дирекції будови зал. держ. у Відні. — Услівя і инші залучники можна переглянути в згаданій ц. к. Дирекції або в ц. к. Управі будови в Віндінгарстен.

— **Родимці! Памятайте на фонд будови при-ватних шкіл!**

Наука, штука, література.

— **З Тов а для розвою рускої штуки.** (Допись). Підчас мого побуту у Львові оглянув я виставу образів Товариства для розвою рускої штуки, яка містить ся в Ринку ч. 34. Очам своїм ледви дав я віру, коли побачив, що се товариство так красно розвинуло ся під управою голови п. Нагірного і директора п. Крижановського. Також і се дивно мені видало ся, що в наших часописях так мало, а майже ніколи не можна прочитати про наших артистів-малярів (се му винні самі пп. артисти, бо навіть зміни локало не подали руским редакціям, а не то вже якогось загрошеня, щоби виставу оглянути та подати про неї звітку загалови — Ред.), коли противно в польських дневниках майже що дня пишеть ся про штуки красні та праці польських малярів.

Образи, які я бачив в рускім товаристві, є знаменито викінчені і зробили на мені як найліпше вражене. Між иньшими годить ся звернути увагу на портрети кисти п. Евгена Турбацького. Є се портрети наших поетів: Шевченка, Федьковича і Шашкевича, замовлені для касина в Двобогичи. Портрет Шевченка робить на чоловіка найсильніше вражене. На тлі «a la velazquez» поєстать поета в сукмані боком звернена до видця, вдивляє ся в него повним огнем жита. Цілий портрет тоном і викінченням живо пригадує школу фляманську. — Портрет Шашкевича з тої подобизни, яку маємо, виконав артист з всею старанністю і влив в него тільки жита, що не знаю, чи коли доведеть ся мені бачити другий раз так красно виконаний портрет нашого незабутного поета. — Портрет Федьковича в народнім строю може сьміло вдержати порівняне з найліпшими працями чужих артистів-портретистів. Шкода, що образи відсилає ся небавом на місце призначеня і не будуть виставлені на вид публичний. Сі портрети так плястично модельовані, якби роблені були з природи а не з взорів, і визначують ся ромахом фантазії артиста. Видко, що артист опанував всесторонно техніку, як се пізнати з портрету пані Е... і з оригінально відчутих настроєвих двох видів та иньших праць виставлених в саліоні п. Лятура. П. Турбацький працює тепер над рисунками до нашої історії і можна надїятися, що дасть нам ряд композицій глибоко відчутих і гідних будучности нашого народу.

Не можна також мовчки поминути праць п. Василя Кривого, его образів: Ісус Христос і Матір Божа з дитятем. П. Кривий займає ся церковним малярством, а его праці носять пято оригінальної індивідуальности артиста.

На виставі находить ся ще багато иньших праць наших артистів-малярів, з між яких годить ся навести: гарний шкїц п. Труша, красне види п. Монастирського, плоскоризьбу «Мисль» пана Пастернака. — Они всі є членами нашого першого в краю руского артистичного товариства, в яким кристалізує ся наша правдива штука, котра не під одним зглядом може сьміло рівнати ся зі штукаю иньших славянських народів.

Пишучи сих кілька слів, надїю ся, що они не перегомонять безслідно, але будуть понукою, що наша суспільність більше, як доси, буде інтересувати ся сим одним у нас товариством для розвою нашої штуки. — *К. Сарматюк.*

— **Інаугураційні концерти Фільгармонії** відбудуть ся, як було з гори заповіджено в трех послїдних днях сего місяця. З дивоглядною скороścią перебудовано величезну салю в двох місяцях і покінчено з точностю на означений час. Коли зважити, що там поглибили салю на кілька метрів, усунули всякі тяжкі руштованя і урядженя, потрібні для сцени, знесли четвертий поверх і на то місце поклали нову стелю, перебили всі убїкації давних гардероб і складів на елегантні реставраційні салі, салю проб, зашклили величезний балькон задля урядженя там зимового города і все те на нозо малюванаї, тапетували і декорували, завели електрику і кальорифери — то набере ся понята про сю скороість і точність роботи в новочаснім стилю. Що-до інаугураційних концертів доносять

дирекция, що на перших двох виступить крім п. Мишуги, п-на Богусівна, а не п-на Крушельницка, яка в позліднім часі свій приїзд відложила на пізнійше. На третім концерті виступить славний чеський скрипкар Коцияні «король баритонів» Санмарко, член опери de la Scala в Медіоляні.

Музичне видавництво «Станиславівського Бояна» видало до тепер:

- 1) «Не пора!» міш. хор з форт. і мужеский хор «a capella», — ціна 20 сот;
- 2) «Даремне пісне!» муж. хор «a capella», слова Ів. Франка, муз. Д. Січинського — ціна 20 сот;
- 3) «На філях Двістра», вальс на фортепьян, музика Д. Січинського — ціна 1 К;
- 4) а) «О, не забудь!» (І. В. Масляк), б) «Верніть ся сні мої!» (Ол. Бобикевич), сольо-сьпіви про меццо-сопрана або баритона з форт., музика Ост. Нижанковського — ціна 40 сот;
- 5) «Пісне моя!» (слова Ів. Франка з циклю поезий «Зівяле листя», міш. хор «a capella», музика Д. Січинського — ціна 40 сот.
- 6) «Коби», мужеский хор «a capella» Д. Січинського до слів Іларія Грабовича — Ціна 40 сот.

Слїдуючий випуск, котрий печатає ся в друкарни Н. Джулинського в Перемишлі а небавом появить ся, містити буде дві пісні сольові в супроводі фортепьяну, муз. Д. Січинського.

На складі: 1) в книгарни наук. тов. імени Шевченка у Львові; 2) в Ставропігійській книгарни; 3) в адміністрації видавництва (адр.: Евг. Якубович ц. к. учитель в Закладі карнім в Станиславові) і 4) у п. Леона Воїсса книгарника в Станиславові, — вкінці 5) в ц. к. університетській книгарни Г. Падінього в Чернівцях, в ще кромі висше поданих творів:

«Молитва» М. Лисенка на 2 голоси з фортепьяном, — ціна 20 сот., і

«Три коломийки» Ант. Кужеля, на фортепьян, — ціна 1 К 50 сот.

Хто би з П. Т. Читаючих зволив заняти ся розпродажею видаваних нами творів, звольте зголосити ся до Евг. Якубовича в Станиславові (Заклад карний), а всіх П. Т. предплатників повідомляємо, що самі оплачуємо пересилані їм нами виданя наші.

Рівночасно повідомляємо сею дорогою Всіх інтересуючих ся розвоєм нашої музики, що новозавязана при «Станиславівскім Бояні» **школа музична** вже увійшла в жите і що науки теорії музики учить проф. Д. Січинський; оплата місячна від особи вносить 2 К, а наука відбуває ся в комнатах «Стан. Бояна» при ул. Собіського ч. 28. що понедїлка від 7. год. вечером почавши. — Гри на скрипці і віольончелі учить проф. Гайстлер, — оплата місячна за 12 лекцій (3 рази по 1/2 год. тижнево) вносить 6 К. — Гри на фортепьяні учить проф. Д. Січинський, — оплата за 12 лекцій по 1/2 год. (3 лекції тижнево) вносить на місяць також 6 К, а сьпіву сольового учить спеціально упрощена проф. п. Гржибівська учениця італійських консерваторій; — оплата після окремої умови. — Сьпіву хорального удїляє ся для Членів Товариства безплатно що середі і суботи від 8. год. вечером, — а вписи до школи музичної відбувають ся в комнатах «Бояна» що понедїлка, середі і суботи від 5. до 7. вечером.

В першій половині жовтня с. р. відбуде ся в Станиславові в великій салі Тов-а ім. Монюшки «композиторський концерт» Дениса Січинського при співучасті повної військової оркестри 24. п. п. — Речинець концерту і докладну програму, на котру в части вокальної зложать ся виключно твори композитора Д. Січинського, — подамо в найблизших днях. — За Видавництво музичне «Станиславівського Бояна»:

Денис Січинський. Евг. Якубович.

Телеграми.

Будапешт, 23. вересня. Вчера пополудни приїхав ту з Ратот президент міністрів, Сель. Нинї виїде Сель до Відня на дальші наради з австрійским правительством в справі угоди і автономічної цлової тарифи.

Брукселя, 23. вересня. Король Леопольд по-

дякував телеграфічно англійському королеві за намір вислави свого заступника гр. Конаугта, на похорони королеви, бо в похоронах возьмуть участь лише члени королівської родини.

Спаа, 23. вересня. Момі покійної королеви перевезено вчора окремим поїздом до Лекен, де похоронять їх в королівських гробах.

Відень, 23. вересня. Wiener Ztg. оголошує заряджене 18-днєвної двірської жалоби по бельгійській королеві.

Берлін, 23. вересня. Тутешня преса доносить, що в Німеччині в найближшій часі побільшать піхоту, скорочуть час військової служби і побільшать військовий бюджет.

Відень, 23. вересня. Wiener Ztg. оголошує додаткову заяву до заключеної умови межі Австро-Угорщиною а Англією що-до обопільної видачі злочинців.

Царгород, 23. вересня. Межи Митровицею а Бучітро повиривано шини на залізничім шляху. Сего злочину мали допустити ся сторонники партії Івана Вольфінаца.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна
Найславнійша програма!
від 16. до 30. вересня 1902.

При співучасті військової музики 30. п. н.
1) **Марш.** 2) **Увертура.** Реклямограф. 3) **Сестри Клетт,** тирольські дуетистки. 4) **Zizi Papillon,** париска ексцентрична тансерка акробатична. 5) **Ricardo Benedetto,** трансформаційно комічні пародисти опер. 6) **Edgar Jones,** амер. музикальний мурин в своїй вільлі „Зулю“. 7) **8 Дияманти 8 сьпів і танець англійський.** 8) **Орхестра.** 9) **Брата Sayt n,** імітатори крокодилів. 10) **Miss Veronika,** народний танець ексцентричний на острові Куба. 11) **Mario!** гуморист. 12) **The Worthley's,** найновітній електричний винахід, музикальний автомобіль.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєне. В неділю і сьвята два представлєня. Щєятниці **High-Life** представлєне. Білєти вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пільняри ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

ВІТРАКИ

цілі зі стали або з заліза, герметизуючі всі конкurreнційні системи, до порушували млинів і господарських машин, будув

Антін Кунц

ц. і к. надворний доставець

в Mährisch Weisskirch n

Моравія, Австрія.

1(4-2)

Дві панночки

можуть найти поміщенє в рускім домі в дуже здоровій часті міста; дома німецка конверсація і фортепян до ужитку. Близна відомість в редакції „РУСЛАНА“.

Найновіший твір
Л. Лопатинського
„ПАРАЦЯ“
комедія в 3 актах зі сьпівами
(з побуту літників)

відзначає ся неввчерпаним йовіальним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедія збогачує знатно галєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщуків. Сьмішність ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженим недотепом, але противно має нагоду посьміятися ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

→ **Ціна 2 кор.** ←

Набути можна у накладчика **С. Горука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892 —

Дністер

Товариство взаїмних обезпечєнь
Львів, ринок ч 10. (дім „Просьвіти“).
є одиноким рускім Товариством асекураційним.

Фонди „Дністра“ з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервний	386 402 кор. 83 сот.	разом 645.383 кор. 59 сот.
Резерва преміи	205 227 „ — „	
Резерва спеціальна	6.000 „ — „	
Фонд емеритальний	47.753 „ 76 „	

„Дністер“ обезпечує будинки як також збіжє і нашу против шкід огневих. Всі три Ви. Ординарияти припоручили „Дністер“ Всч. Духовенству і всім вірним.

Оплата премії в „Дністрі“ є уміренована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє „Дністер“ межі своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%.

Шкоди виплачує „Дністер“ дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив „Дністер“ 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени „Дністра“ можуть без перешкоди зятягати розпчки в Банку кравім і касах оцадності, бо каси ті приймають поліси „Дністра“ при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати через „Дністер“ — капітали на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — кравієскім Товаристві, а з провізії від тих обезпечєнь відступає „Дністер“ часть на рускі добродійні цілі.

Агенції передає „Дністер“ радо селянам, господарям, особливо де нема „Дністра“. Агенти заробили 349.486 кор. провізії.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції „Дністра“.

На житє обезпечайте ся тільки через „Дністер“.

Розклад поїздів залізничих обовязуючий від 1-го мая 1902.
(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд посп. ос. б. приходить о годині	до Львова	Поїзд посп. ос. б. відходить о годині	зі Львова			
1.35	6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6:25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор		
	6:20	з Чернівців (Ицкал, Галацу), Чорткова	6:30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний		
	6:50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.	6:43	„ „ „ дв. Підзамче		
	7:45	з Янова	6:55	до Лавочного (Пешту) Ворислава, Дрогобича		
	7:40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:30	8:40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина	
	8:00	„ „ „ на дв. головний	2:55	9:00	до Лавочного, Хирова, Калуша	
	8:10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова		9:15	до Янова	
	8:15	з Сокала, Рави рускої		9:50	до Белци, Сокала, Любачова	
	8:50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина		10:30	до Чернівців, Потутор	
	10:25	з Рашова, Любачева		13:40	до Тернополя, Потутор, дв. Пид.	
	11:55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)		10:57	„ „ „ дв. гол.	
	1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	2:40	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і сьвята	
	1:23	з Янова		2:15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділі і сьвята	
	2:20	з Підволочиск, Копичинців на дв. Пид.		3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.	
	2:35	„ „ „ на дв. голов.		3:15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.	
1.45	3:14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	3:26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.		
	4:40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5-30.9)	3:30	до Рашева, Хирова, Любачева		
	5:11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Пид.				
Ніч	5:35	з „ „ „ на дв. голов.				
	5:40	з Чернівців, Ицкал				
	5:50	з Кракова				
			Ніч			
	12.15			12:45	6:10	до Станиславова, Жидачева
					6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
					6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дня а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1903. щоденно
					6:35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
					7:10	до Сокала і Рави рускої
					8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
					8:25	до Перемишля
					9:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
					9:20	„ „ „ дв. Підзамче
					10:05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
					10:30	до Ицкал, Чорткова
				11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги	
				11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	
				11:32	до „ „ „ дв. Підзамче	
				4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора	
			5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.		

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.
Час середно європейскій рїкнать ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красєцких ч. 5.) уділяє пояснєнь в справах залізничих, продає білєти вського рода і розклади їади.

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

2 купує і продає
вські
папери цінні
і **МОНЕТИ**
по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.